

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

Ohjeeseen on koottu sian- ja villisian lihan ja niitä sisältävien tuotteiden sisämarkkinatuontiin liittyviä lainsäädännön vaatimuksia ja rajoituksia. Ohje on tarkoitettu niille toimijoille ja yksityishenkilöille, jotka tuovat sian- tai villisian lihaa tai -lihatuotteita Euroopan unionin sisämarkkinoilta Suomeen, sekä elintarvike- ja eläintautivalvontaviranomaisille, jotka valvovat elintarvikkeita ja niiden sisämarkkinatuontia tai eläintauteja. Ohjeessa on esitetty myös sisämarkkinatuontiin liittyviä suosituksia. Ohjeen sisältöä voidaan esittää lyhennettynä Ruokaviraston kotisivuilla. Ohje on tämänhetkisen lainsäädännön mukainen. Ohjeen käyttäjien tulee huomioida lainsäädännön mahdolliset muutokset.

Afrikkalainen sikarutto on vakava ja helposti leviävä eläintauti, joka on edennyt huolestuttavasti Euroopassa ja Aasiassa. Tautia ei ole koskaan todettu Suomessa. Tauti uhkaa sikataloutta, mutta ei tartu ihmisiin. Afrikkalaisen sikaruton aiheuttaa virus, joka leviää mm. sian- ja villisianlihatuotteiden välityksellä. Tartuntavaarallinen virus säilyy hyvin lihatuotteissa ja kestää myös kuumennusta. Afrikkalainen sikarutto on usein levinnyt uusille alueille ihmisten toiminnan seurauksena.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

Sisällys

1	Tausta ja käsitteet.....	3
1.1	Kaupallinen ja omaan käyttöön tarkoitettu eläinperäisten elintarvikkeiden tuonti toisista jäsenvaltioista.....	4
1.2	Eläinperäiset elintarvikkeet ja yhdistelmäelintarvikkeet	5
1.3	Afrikkalaisen sikaruton esiintymisestä johtuvat rajoitusalueet	5
1.4	Rajoitukset koskevat sian- ja villisian lihan ja -lihatuotteiden siirtämistä, kauppaa ja yksityistä tuontia	6
1.5	EU-markkinoille hyväksytty tuore liha ja lihatuotteet	7
1.6	Toisen maan kansallisella terveys- tai tunnistusmerkillä merkitty sian- tai villisianliha ja -lihatuotteet.....	8
1.7	Liha ja lihatuotteet, joissa ei ole lainkaan tunnistus- tai terveysmerkkiä.....	8
1.8	Sisämarkkinatuontiin tarvittava terveystodistus	9
1.9	Yksityishenkilöiden omaan käyttöönsä tuomia lihatuotteita koskevat vaatimukset	10
2	Sianlihaa koskevat rajoitukset	11
2.1	Rajoitusalueen osasta I toimitettavaa sianlihaa ja sianlihatuotteita koskevat vaatimukset	11
2.2	Rajoitusalueen osasta II toimitettavaa sianlihaa ja sianlihatuotteita koskevat rajoitukset ja vaatimukset	11
2.3	Rajoitusalueiden osista III ja IV toimitettavaa sianlihaa ja sianlihatuotteita koskevat rajoitukset ja vaatimukset	12
2.4	Yhteenveto, mitä sianlihaa ja sianlihatuotteita saa tuoda toisista jäsenvaltioista Suomeen.....	13
2.4.1	Kaupallinen sianlihan ja sianlihatuotteiden sisämarkkinatuonti ja muu kuin omaan yksityiseen käyttöön tarkoitettu tuonti.....	13
2.4.2	Omaan käyttöön tarkoitetun sianlihan ja sianlihatuotteiden sisämarkkinatuonti.....	14
2.4.3	Omaan käyttöön tarkoitetun sianlihan sisämarkkinatuontia koskevat suositukset	15
3	Villisian lihaa koskevat rajoitukset.....	15
3.1	Rajoitusalueen osista I-IV toimitettavaa villisian lihaa ja lihatuotteita koskevat rajoitukset	16
3.2	Rajoitusalueen osista I ja II saa eräitä kuumennuskäsiteltyjä villisianlihatuotteita tuoda Suomeen ja toimittaa muihin jäsenvaltioihin	16
3.3	Yhteenveto, mitä villisianlihaa ja villisianlihatuotteita saa tuoda toisista jäsenvaltioista Suomeen	17
3.3.1	Kaupallinen villisianlihan ja -lihatuotteiden sisämarkkinatuonti ja muu kuin omaan yksityiseen käyttöön tarkoitettu tuonti.....	17
3.3.2	Omaan käyttöön tarkoitetun villisianlihan ja -lihatuotteiden sisämarkkinatuonti	17
3.3.3	Villisian lihan sisämarkkinatuontia koskevat suositukset	18
4	Lisätietoja.....	19
5	Säädökset ja kartat	19

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

1 Tausta ja käsitteet

Euroopan Unionin alueella on voimassa tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaate, joka mahdollistaa elintarvikkeiden kuljettamisen ja kaupan EU-jäsenvaltioiden välillä ilman tullivalvontaa. EU-jäsenvaltioiden lisäksi saman sopimuksen piiriin kuuluvat Sveitsi ja Norja. Jos jossakin jäsenvaltiossa esiintyy sellaista vaarallista eläintautia, joka voi levitä esimerkiksi elintarvikkeiden tai muiden eläimistä saatavien tuotteiden välityksellä, näiden tuotteiden siirtoja muihin jäsenvaltioihin voidaan kuitenkin rajoittaa.

Eläintautien vaarasta johtuvat rajoitukset koskevat sekä kaupallista elintarvikkeiden ja eläinperäisten tuotteiden kuljetusta ja kauppaa että yksityisten henkilöiden mukanaan kuljettamia ja omaan käyttöönsä hankkimia tuotteita. Rajoitukset koskevat myös postitse maasta toiseen lähetettäviä elintarvikkeita. Sellaisia eläintauteja, joiden esiintyminen aiheuttaa rajoituksia elintarvikkeiden kuljettamiseen ja kauppaan, ovat esim. afrikkalainen sikarutto, klassinen sikarutto sekä suu- ja sorkkatauti.

Toimenpiteistä afrikkalaisen sikaruton torjumiseksi eräissä jäsenvaltioissa on säädetty Neuvoston direktiivissä 2002/60/EY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2002, erityissäännöksistä afrikkalaisen sikaruton torjumiseksi ja direktiivin 92/119/ETY muuttamisesta Teschenin taudin ja afrikkalaisen sikaruton osalta sekä komission täytäntöönpanopäätöksessä 2014/709/EU ja sen muutoksissa.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotannolle, käsittelylle ja elintarvikehygienialle on säädetty vaatimuksia EU:n elintarvikkeita ja niiden valvontaa koskevassa lainsäädännössä, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 853/2004 eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 854/2004 ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan järjestämistä koskevista erityissäännöistä, joka kumoutuu 14.12.2019, ja komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/627 ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan suorittamista koskevista yhdenmukaisista käytännön järjestelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 mukaisesti ja komission asetuksen (EY) N:o 2074/2005 muuttamisesta virallisen valvonnan osalta. Elintarvikelainsäädännön vaatimuksia ei pääosin sovelleta elintarvikkeiden käyttöön yksityistaloudessa.

Afrikkalaisen sikaruton vastustukseen liittyvät vaatimukset ja rajoitukset, jotka koskevat **sikoja ja sianlihaa**, koskevat myös tarhattuja villisikoja ja muita kotieläiminä pidettäviä sikaeläimiä. **Villisioilla ja villisian lihalla** tarkoitetaan tässä ohjeessa luonnonvaraisia, metsästettyjä villisikoja ja niistä saatavaa lihaa.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

1.1 Kaupallinen ja omaan käyttöön tarkoitettu eläinperäisten elintarvikkeiden tuonti toisista jäsenvaltioista

Kaupallisella tuonnilla tarkoitetaan tässä ohjeessa yrityksen tai ammattitoiminnan käyttöön, myyntiin ja/tai muuhun jakeluun tarkoitettujen eläinperäisten elintarvikkeiden, kuten lihan ja lihaa sisältävien tuotteiden, sisämarkkinatuontia toisesta EU-jäsenvaltiosta Suomeen. Toiminnan ei tarvitse olla kaupallista, vaan muuhunkin jakeluun tarkoitettujen eläinperäisten elintarvikkeiden tuontia koskevat nämä sisämarkkinatuonnin vaatimukset. Vaatimukset koskevat **myös yksityishenkilöä**, joka tuo elintarvikkeita sisämarkkinoilta, jos tuotteet on tarkoitettu käytettäväksi muulla tavoin kuin elintarvikkeina hänen omassa yksityistaloudessaan. Kaupallista eläinperäisten elintarvikkeiden tuontia koskevat ensisaapumistoiminnalle asetetut vaatimukset (esim. ilmoitusvelvollisuus toiminnasta ja salmonellatodistus). Kaupallinen tuonti kuuluu elintarvikevalvonnan piiriin ja tuotavien tuotteiden tulee täyttää EU:n elintarvikelainsäädännön vaatimukset.

Elintarvikelainsäädännön vaatimusten lisäksi tulee huomioida eläintautilainsäädäntöön perustuvat rajoitukset ja vaatimukset.

Niiden elintarvikkeiden, jotka eivät kuulu ensisaapumisvalvonnan piiriin, tuontia valvoo ja ohjeistaa Tulli. **Tullin valvomien** elintarvikkeiden ryhmään kuuluvat mm. sellaiset lihaa sisältävät elintarvikkeet, joiden valmistuksessa on käytetty jo valmiiksi kypsennettyä lihatuotetta, ks. kpl 1.2.

Omaan käyttöön tarkoitettujen elintarvikkeiden tuonnilla tarkoitetaan tässä ohjeessa sitä, että yksityinen henkilö tuo toisesta EU-jäsenvaltiosta elintarvikkeita, jotka on tarkoitettu käytettäväksi elintarvikkeina hänen **omassa yksityistaloudessaan**. Tuotteet voivat olla matkaeväitä tai tuliaisia tai tuotteita, jotka tilataan omaa käyttöä varten postitse.

Omaan käyttöön tarkoitettu elintarvike voi myös olla itse toisessa maassa metsästettyä riistaa, jonka metsästäjä aikoo käyttää omassa taloudessaan. Tuotava määrä saa olla vain sen kokoinen, että se voidaan arvioida kohtuudella käytettävän elintarvikkeena henkilön omassa taloudessa. Ensisaapumistoiminnan vaatimukset ja elintarvikevalvonta eivät koske elintarvikkeiden sisämarkkinatuontia omaan käyttöön.

Kaikki eläintautilainsäädäntöön perustuvat rajoitukset ja vaatimukset koskevat myös omaan käyttöön tarkoitettujen eläinperäisten elintarvikkeiden tuontia, koska monet eläintaudit voivat levitä eläinperäisten elintarvikkeiden mukana, vaikka taudit eivät olekaan ihmisille vaarallisia.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

1.2 Eläinperäiset elintarvikkeet ja yhdistelmäelintarvikkeet

Elintarvike- ja eläintautilainsäädännön soveltamisessa sisämarkkinatuonnissa ja sen valvonnassa tulee huomioida erot siinä, mitä tuotteita vaatimukset koskevat.

Elintarvikelainsäädännön mukaan toisesta EU-jäsenvaltiosta Suomeen tuotavat eläimistä saatavat kaupallisen tuonnin elintarvikkeet kuuluvat ensisaapumisvalvonnan piiriin.

Eläimistä saatavilla eli eläinperäisillä elintarvikkeilla tarkoitetaan asetuksen (EY) N:o 853/2004 liitteen I mukaisia jalostamattomia tai jalostettuja eläinperäisiä tuotteita kuten liha, maito, munat ja kalastustuotteet.

Elintarvikkeet, jotka sisältävät sekä kasviperäisiä tuotteita että jalostettuja (kypsennettyjä) eläinperäisiä tuotteita, eivät ole eläinperäisiä tuotteita, vaan nk. **yhdistelmäelintarvikkeita**. Sellaisia voivat olla esimerkiksi valmispitsat, pakatut salaattiannokset tai pakatut voileivät, jos niiden valmistuksessa on käytetty valmiiksi kypsennettyä lihaa. Toisista EU-jäsenvaltioista Suomeen toimitettavat yhdistelmäelintarvikkeet eivät kuulu ensisaapumisvalvonnan vaan Tullin valvonnan piiriin.

Eläintautilainsäädännön nojalla asetetaan rajoituksia ja säädetään toimenpiteitä, jotka voivat koskea, taudista riippuen, esimerkiksi sian- ja villisianlihaa, sian raakalihavalmisteita, sianlihavalmisteita ja muita sianlihaa sisältäviä tuotteita. Eläintautirajoitukset kohdistuvat periaatteessa myös edellä mainittuihin yhdistelmäelintarvikkeisiin. Yhdistelmäelintarvikkeisiin käytetään kypsennettyä lihavalmistetta, joka on eläintautilainsäädännön valvonnan piirissä jo siinä vaiheessa, kun se kypsennetään tai muuten valmistetaan jossakin hyväksytyssä lihavalmistelaitoksessa.

- Lisätietoja eläinperäisten elintarvikkeiden kaupallisesta ja muusta kuin omaan yksityiskäyttöön tarkoitetusta tuonnista toisista EU-jäsenvaltioista so. sisämarkkinakaupasta <https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/tuonti-ja-vienti/eu-maat-norja-ja-sveitsi/elintarvikkeet/ensisaapumistoimijoille/>
- Lisätietoja eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonnista omaan yksityiseen käyttöön <https://www.ruokavirasto.fi/henkiloasiakkaat/matkustus/tuonti-ja-vienti/elintarvikkeiden-tuliaistuonti/>
- Lisätietoja henkilöasiakkaille Tullin sivuilla <https://tulli.fi/henkiloasiakkaat/matkailijalle/elintarvikkeet>
- Lisätietoja yritysasiakkaille Tullin sivuilla <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/tuonti/elintarvike-ja-kulutustavaravalvonta>

1.3 Afrikkalaisen sikaruton esiintymisestä johtuvat rajoitusalueet

Sian- ja villisianlihatuotteiden siirtoon jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa, liittyy kieltoja tai rajoituksia taudin leviämisen estämiseksi.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

Afrikkalaisen sikaruton esiintymisen perusteella EU:n komissio asettaa EU:n alueelle rajoitusalueita, joiden avulla pyritään estämään taudin leviäminen muille alueille. Voimassa olevat rajoitusalueet on lueteltu komission täytäntöönpanopäätöksessä 2014/709/EU ja siihen myöhemmin tehdyissä muutoksissa. Rajoitusalueet on jaettu osiin I, II, III ja IV epidemiatilanteen perusteella.

Osassa I tautia ei esiinny, vaan osa I on puskurivyöhykkeenä taudin esiintymisalueen reunalla.

Osassa II tautia esiintyy luonnonvaraisissa villisioissa, mutta ei kotieläiminä pidettävissä sioissa.

Osassa III tautia esiintyy kotieläiminä pidettävissä sioissa ja mahdollisesti myös luonnonvaraisissa villisioissa.

Osassa IV tartuntaa esiintyy kotieläiminä pidettävissä sioissa pysyvästi eli tartunta on endeeminen.

Afrikkalaista sikaruttoa esiintyy EU:ssa esim. Virossa, Latviassa, Liettuassa, Puolassa, Unkarissa, Romaniassa, Bulgariassa, Slovakiassa, Belgiassa ja Italiassa (Sardinia). Kunkin em. valtion sisällä on rajoitusalueita. Tautitilanne voi muuttua nopeasti ja ajantasaiset rajoitukset pitää aina tarkistaa. Mikäli toimija tai yksityinen henkilö suunnittelee sian- tai villisianlihatuotteiden tuomista Suomeen suojapäätöksessä nimetyiltä rajoitusalueilta, hänen on selvitettävä alkuperämaan viranomaisilta, onko kyseisten tuotteiden siirtäminen toiseen jäsenvaltioon ylipäänsä sallittua ja jos on, niin millä ehdoin.

- Euroopan komission päätös 2014/709/EU
<https://mmm.fi/lainsaadanto/elaimet-elintarvikkeet-ja-terveys/komission-suojapaatokset/eu-sisaiset>
- Euroopan komission kartta, jossa rajoitusalueiden osat on kuvattu eri värein: I sininen, II vaalean punainen, III punainen, IV vihreä
https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/animals/docs/ad_control_measures_asf_pl-lt-regionalisation.pdf
- Interaktiivinen karttasovellus, josta voi etsiä voimassaolevat rajoitukset paikkakunnan mukaan <https://eu-commission.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=3db65168d4ad4d829a38560d7f868ace>

1.4 Rajoitukset koskevat sian- ja villisian lihan ja -lihatuotteiden siirtämistä, kauppaa ja yksityistä tuontia

Sian- ja villisianlihan ja -lihatuotteiden (tuore liha, lihavalmisteet, raakalihavalmisteet, muut sian- tai villisianlihaa sisältävät tuotteet) siirtäminen afrikkalaisen sikaruton esiintymisestä johtuvalta rajoitusalueelta muille alueille on joko kiellettyä tai tarkoin säänneltyä ja valvottua. Rajoitukset ja määräykset riippuvat kyseisen alueen rajoitusluokituksista (rajoitusalueen osat I-IV). Rajoitukset voivat sallia tuotteiden

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

siirtämisen ja kaupan kyseisen valtion sisällä, mutta kieltää niiden siirtämisen toisiin jäsenvaltioihin. Vaatimuksena voi olla mm. tuotteiden käsittely siten, että niistä ei käsittelyn (kuumennus tms.) jälkeen aiheudu afrikkalaisen sikaruton leviämisen vaaraa, ja tuotteille voidaan vaatia lähtömaan virkaeläinlääkärin myöntämä terveystodistus, joka laaditaan TRACES-järjestelmässä.

Vastuu paikkakunnan tautitilanteen ja rajoitusten selvittämisestä on aina sillä kaupallisella toimijalla tai yksityisellä henkilöllä, joka aikoo tuoda sian- tai villisian lihaa sisältäviä elintarvikkeita Suomeen sellaisesta maasta, jossa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa. Rajoitusalueiden tarkistamiseen sopii esim. komission kartta (ks. kpl 1.2). Ajantasaista tietoa kunkin alueen ja jäsenvaltion rajoituksista saa edellä mainituista komission kartoista ja säädöksestä ja kyseisen jäsenvaltion valvontaviranomaisilta.

1.5 EU-markkinoille hyväksytty tuore liha ja lihatuotteet

Liha ja lihatuotteet, jotka täyttävät EU:n elintarvikelainsäädännön vaatimukset, merkitään säädösten mukaisella soikealla terveys- tai tunnistusmerkillä.

Terveysmerkki on ruhoon leimattava merkki. Sen malli ja koko on määrätty lainsäädännössä. Merkillä merkitään lihantarkastuksessa hyväksytyt, ihmisravinnoksi kelpaavat ruhot teurastamolla. Merkissä on maatunnus ja sen teurastamon tunnusnumero, missä eläin on teurastettu. Soikealla **EU-terveysmerkillä** merkitseminen on osoitus virallisen valvonnan suorittamisesta asetuksen (EY) N:o 854/2004 mukaisesti. Kuva 1.

Tunnistusmerkki on eläimistä saatavan elintarvikkeen pakkaukseen tai kääreeseen tehtävä merkintä. Merkissä on maatunnus ja sen laitoksen tunnusnumero, missä tuote on valmistettu, pakattu tai muuten viimeksi käsitelty ennen markkinoille saattamista. Tunnistusmerkki on samannäköinen soikea merkki kuin terveysmerkki, mutta kooltaan pienempi. Soikea **EU-tunnistusmerkki** pakkauksessa tarkoittaa, että tuote on valmistettu asetuksen (EY) N:o 853/2004 vaatimusten mukaisesti. Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valmistuslaitosten tulee olla viranomaisen hyväksymiä. Hyväksymisen yhteydessä laitokselle myönnetään tunnusnumero, jota se käyttää tuotteidensa tunnistusmerkissä. Tunnistusmerkin merkitseminen lihan ja lihatuotteiden pakkauksiin tai kääreisiin on pakollista. Merkinnän avulla voidaan jäljittää tuotantolaitos, mistä tuote on peräisin. Kuva 1.

- Lisätietoja: <https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/elintarvikealan-yhteiset-vaatimukset/omavalvonta/jaljitettavyys/>

Kaikki sellainen liha ja lihatuotteet, joita saa toimittaa muihin EU-jäsenvaltioihin, on merkitty edellä kuvatulla soikealla EU-terveysmerkillä tai EU-tunnistusmerkillä. Jos

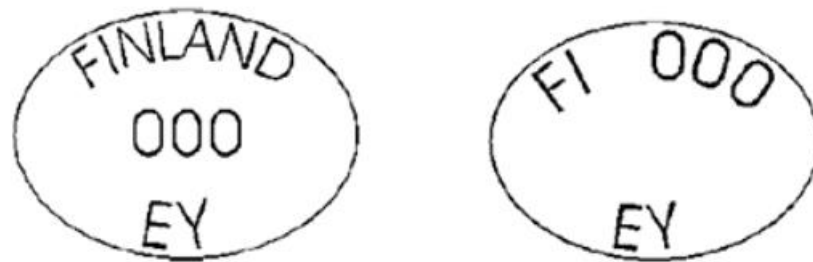
Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

merkintää ei ole, tai jos tuote on merkitty muunlaisella merkillä, sitä ei saa siirtää tai tuoda toiseen EU-maahan.

EU:n lainsäädäntö uudistuu vuoden 2020 alussa. Asetus (EY) N:o 854/2004 kumotaan ja terveystuotteista säädetään jatkossa komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/627 48 artiklassa ja liitteessä II. Asiasisältö ei terveystuotteen vaatimusten osalta muutu.

Yhdistelmäelintarvikkeiden pakkauksissa ei tarvitse olla tunnistusmerkkiä (ks. kpl 1.2).

Kuva 1. Toisiin EU-jäsenvaltioihin saa toimittaa soikealla terveystuotte- tai tunnistusmerkillä merkittyä lihaa ja lihatuotteita. Merkissä tulee olla kyseisen jäsenvaltion nimi tai tunnus. Kuvan merkissä on Suomessa käytettävä maatunnus Finland ja FI. Lisäksi merkissä tulee olla tuotteen valmistaneen tai käsitelleen laitoksen tunnusnumero (kuvassa 000). Tunnuksen "EY" tilalla voi olla "EU" tai vastaava lyhenne kyseisellä kansallisella kielellä.

1.6 Toisen maan kansallisella terveystuotte- tai tunnistusmerkillä merkitty sian- tai villisianliha ja -lihatuotteet

Maassa, jossa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa, voi olla vähittäismyynnissä sian- tai villisianlihaa tai niistä saatuja tuotteita, jotka on tarkoitettu käytettäväksi vain kyseisen jäsenvaltion alueella taudin leviämisen estämisen varokeinona. Liha ja lihatuotteet, joita saa pitää kaupan vain jäsenvaltion sisällä, on merkitty erilaisella, **kansallisella terveystuotte- tai tunnistusmerkillä**, joka poikkeaa edellä kuvatusta soikeasta EU-merkistä. Tämän kansallisen merkin malli päätetään kussakin jäsenvaltiossa, joten eri maissa on erinäköinen kansallinen merkki. Esimerkiksi Virossa käytetään kansallisena tunnistusmerkkinä kolmiotai suorakulmiomerkkiä, ja Latviassa käytetään vinosuunnikasta. Kansallisella tunnistusmerkillä merkityt tuotteet ei saa kuljettaa toisiin EU-jäsenvaltioihin eläintautien leviämisen vaaran takia. Tämä rajoitus koskee sekä kaupallisia toimijoita että yksityishenkilöitä, jotka tuovat elintarvikkeita omaan käyttöön. (2014/709 art. 16)

1.7 Liha ja lihatuotteet, joissa ei ole lainkaan tunnistus- tai terveystuotteen merkkiä

Tunnistusmerkkiä ei käytetä nk. yhdistelmäelintarvikkeiden pakkauksissa ja niitä saa siirtää toisiin jäsenvaltioihin, vaikka tuotteen pakkauksessa ei ole tunnistusmerkkiä (ks. kpl 1.2).

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

Yhdistelmäelintarvikkeiden kaupallinen sisämarkkinatuonti ei kuulu ensisaapumisvalvonnan vaan Tullin valvonnan piiriin.

Joitakin eläimistä saatavia elintarvikkeita, esim. lihavalmisteita, voidaan valmistaa EU:n alueella myyntiin myös vähittäismyymälöissä, sen sijaan että ne valmistettaisiin hyväksytyssä laitoksessa. Vähittäismyymälässä valmistettujen tuotteiden pakkauksissa ei käytetä tunnistusmerkkiä. Tämä on sallittua, jos tuotteiden myynti tapahtuu vain siitä vähittäismyymälästä, missä tuote on valmistettu, tai muuten paikallisesti, siten kuin se on sallittu kyseisessä jäsenvaltiossa. Näiden tuotteiden kaupallinen sisämarkkinatuonti ei ole sallittua, vaan ne on tarkoitettu kyseisen maan kansallisille markkinoille. Tällaisia tuotteita ovat esimerkiksi vähittäismyymälässä tai torilla valmistetut ja siellä myyntiin pakatut tai pakkaamattomat grillatut lihatuotteet ja makkarat. Tällaisia tuotteita ei saa toimittaa muihin jäsenvaltioihin eikä tuoda myytäväksi tai muuten jakeluun Suomeen.

Mitään kotona teurastettua tai muuta tarkastamatonta lihaa ei ole sallittua tuoda toisesta EU-maasta Suomeen. Myöskään ei ole sallittua tuoda kotona valmistettuja, lihaa sisältäviä elintarvikkeita, kuten kotikeittiössä valmistettuja makkaroita tai lihasäilykkeitä. Niiden tuonti on kiellettyä riippumatta siitä, onko ne pakattu tai ovatko ne pakkaamattomia.

Tässä kappaleessa 1.7 selostetut vaatimukset perustuvat EU:n elintarvikelainsäädäntöön. Nämä rajoitukset koskevat elintarvikkeiden kaupallista sisämarkkinatuontia. Yksityishenkilöt voivat tuoda omaan käyttöönsä toisista EU-jäsenmaista lihatuotteita, joiden pakkauksissa ei ole soikeaa EU-tunnistusmerkkiä, jos eläintautirajoitukset eivät aseta tuonnille esteitä. Ks. kpl 1.9.

1.8 Sisämarkkinatuontiin tarvittava terveystodistus

Eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinakaupassa voidaan edellyttää, että tuotteilla on erityinen terveystodistus, kun niitä kuljetetaan toiseen jäsenvaltioon. Terveystodistusvaatimus perustuu eläintautilainsäädäntöön ja se johtuu kyseisen alueen eläintautitilanteesta. Todistuksen myöntää virkaeläinlääkäri, joka valvoo laitosta, jossa elintarvike on tuotettu. Esimerkiksi tuotaessa Suomeen sianlihaa tai villisianlihaa sisältäviä elintarvikkeita jäsenvaltiosta, jossa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa, voidaan tuotteille tarvita terveystodistus. Terveystodistuksella varmistetaan, että tuotteille on tehty lainsäädännön vaatima kuumennus- tai muu käsittely. Ks. kpl 2.3 ja 3.2.

Silloin kun sisämarkkinoille tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden mukana on oltava terveystodistus, virkaeläinlääkäri laatii sen TRACES-ohjelmassa. Sisämarkkinakaupassa toimivat yritykset ja huolitsijat käyttävät TRACES-ohjelmaa yhteistyössä virkaeläinlääkäreiden kanssa. Vastaanottajamaassa, kuten Suomessa, kohdepaikkakunnan valvontaviranomainen saa TRACES-ohjelman kautta ilmoituksen saapuvasta tuotteesta.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

Lisätietoja TRACES-ohjelmasta <https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/tuonti-ja-vienti/traces/elaimet-ja-elainperaiset-tuotteet/sisamarkkinakauppa/>

1.9 Yksityishenkilöiden omaan käyttöönä tuomia lihatuotteita koskevat vaatimukset

EU:n elintarvikelainsäädännön vaatimuksia ei pääsääntöisesti sovelleta elintarvikkeiden käyttöön henkilön omassa yksityistaloudessa. Edellä selostetut vaatimukset tunnistus- ja terveystarkastuksesta lihatuotteiden pakkauksissa eivät siten estä yksityishenkilöä tuomasta omaan käyttöön lihatuotteita ilman em. merkintöjä, jos asiaa katsotaan vain elintarvikelainsäädännön kannalta. Omaan yksityiskäyttöön tuotavien elintarvikkeiden määrä saa olla kuitenkin vain sellainen, mikä voidaan kohtuudella arvioida käytettävän elintarvikkeina omassa taloudessa.

Mahdollisuus tuoda elintarvikkeita omaan käyttöön ei koske omien lemmikkieläinten ruokintaan tarkoitettuja lihatuotteita. Elintarvikkeiden käyttö omassa taloudessa ei tarkoita elintarvikkeiden käyttämistä lemmikki- tai muiden eläinten ruokintaan.

Eläintautilainsäädäntöön perustuvat ja eläintautitilanteesta johtuvat rajoitukset koskevat kuitenkin myös yksityishenkilöiden omaan käyttöön tarkoitettuja elintarvikkeita. Siten omaan käyttöön tarkoitettussa tuonnissa on huomioitava kaikki afrikkalaisen sikaruton esiintymiseen perustuvat rajoitukset ja suositukset, jotka on kuvattu luvuissa 2 ja 3. Yksityishenkilöt eivät saa tuoda Suomeen sellaisia sian- tai villisianlihatuotteita, jotka on merkitty jonkin toisen maan kansallisella tunnistusmerkillä (muu kuin soikea EU-merkki, ks. kpl 1.6), koska sellaisen merkinnän käyttö perustuu eläintautilainsäädäntöön ja liittyy eläintautien leviämisen ehkäisyyn.

Metsästäjä voi tuoda toisessa EU-jäsenvaltiossa itse metsästämänsä riistaeläimen kokonaisen ruhon tai sen tarkastamatonta lihaa omaan käyttöön, jos tuonnille ei ole maan eläintautitilanteen perusteella rajoituksia. Riistaeläimen alkuperä, metsästyspaikkakunta ja eläimen laji on voitava tarvittaessa luotettavasti todistaa esimerkiksi matkustusasiakirjoin ja valokuvoin, jotta voidaan varmistua, että sen tuonti Suomeen on sallittua.

Joidenkin riistaeläinten tuonnin yhteydessä on otettava huomioon myös CITES-sopimukseen perustuvat rajoitukset koskien uhanalaisia eläinlajeja. CITES-vaatimukset eivät kohdistu villisikaan.

Lisätietoja CITES-vaatimuksista [https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi luvat ja ymparistovaikutusten arviointi/Luvat ilmoitukset ja rekisterointi/Uhanalaisten lajien kansainvalinen ja EUn sisäinen kauppa ja sita koskevat luvat CITES/CITESlupamenettely/Tarvitsenko CITESluvan tai EUtodistuksen](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi%20luvut%20ja%20ymparistovaikutusten%20arviointi/Luvat%20ilmoitukset%20ja%20rekisterointi/Uhanalaisten%20lajien%20kansainvalinen%20ja%20EUn%20sisainen%20kauppa%20ja%20sita%20koskevat%20luvut%20CITES/CITESlupamenettely/Tarvitsenko%20CITESluvan%20tai%20EUtodistuksen)

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

2 Sianlihaa koskevat rajoitukset

Sianlihan ja sitä sisältävien tuotteiden tuonnille on rajoituksia niistä EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa. Rajoitukset määräytyvät sen mukaan, mistä rajoitusalueen osasta (I-IV) lihaa tai tuotteita ollaan siirtämässä muualle. Afrikkalaista sikaruttoa esiintyy esim. Virossa, Latviassa, Liettuassa, Puolassa, Unkarissa, Belgiassa, Romaniassa, Bulgariassa, Slovakiassa ja Italiassa ja niissä on voimassa rajoitusalueita. Alueet on kuvattu komission kartassa ja lueteltu täytäntöönpanopäätöksen 2014/709/EU liitteessä. **Vastuu paikkakunnan tautitilanteen ja rajoitusten selvittämisestä on sillä kaupallisella toimijalla tai yksityishenkilöllä, joka aikoo tuoda sianlihaa sisältäviä elintarvikkeita Suomeen sellaisesta maasta, jossa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa.** Rajoitusalueiden tarkistamiseen sopii esim. komission kartta (ks. kpl 1.3).

Joissakin jäsenvaltioissa, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa, on rajoitusalueiden lisäksi sellaisia taudista vapaita alueita, joihin ei kohdistu mitään rajoituksia. Alueilta, joihin ei kohdistu rajoituksia, saa tuoda Suomeen sianlihaa ja siitä tehtyjä tuotteita vastaavalla tavalla kuin niistä jäsenvaltioista, joissa ei esiinny afrikkalaista sikaruttoa. Tuontia harkittaessa tulee kuitenkin huomioida, että näillä alueilla voi olla markkinoilla myös sellaisia tuotteita, jotka on tarkoitettu vain kansalliseen kulutukseen, ja joiden tuonti Suomeen ei ole sallittua. Suomeen tultaessa on tarvittaessa pystyttävä todistamaan kirjallisesti (osto-)dokumenteilla, että tuotteet ovat peräisin alueelta, jolla ei ole rajoituksia. Jos lihatuotteen alkuperä jää epäselväksi, on tapauskohtaisen arvioinnin perusteella mahdollista, että katsotaan, että sen tuonti Suomeen voi aiheuttaa afrikkalaisen sikaruton leviämisen vaaraa, ja tuonti voidaan kieltää tai tuote voidaan määrätä hävitettäväksi tai ottaa haltuun.

2.1 Rajoitusalueen osasta I toimitettavaa sianlihaa ja sianlihatuotteita koskevat vaatimukset

Rajoitusalueen osasta I saa toimittaa tuoretta sianlihaa, sian raakalihavalmisteita ja lihavalmisteita myyntiin ja jakeluun muihin jäsenvaltioihin ja 3. maihin. Lihan pitää olla peräisin sioista, jotka ovat peräisin rajoitusalueen osasta I tai rajoitusalueen ulkopuolisilta alueilta. Siat, jotka ovat peräisin rajoitusalueen ulkopuolisilta alueita, voivat myös olla peräisin kokonaan toisesta jäsenvaltiosta. Lihassa ja tuotteissa tulee olla soikea EU-terveysmerkki tai soikea EU-tunnistusmerkki.

2.2 Rajoitusalueen osasta II toimitettavaa sianlihaa ja sianlihatuotteita koskevat rajoitukset ja vaatimukset

Rajoitusalueen osasta II saa toimittaa tuoretta sianlihaa ja siitä valmistettuja lihavalmisteita ja raakalihavalmisteita myyntiin ja jakeluun muihin jäsenvaltioihin, jos siat, joista liha on peräisin, ovat peräisin rajoitusalueen osasta I tai rajoitusalueen ulkopuolisilta alueilta. Siat, jotka ovat peräisin rajoitusalueen ulkopuolisilta alueita, voivat myös olla peräisin kokonaan toisesta jäsenvaltiosta. Jos em. sianliha tai -tuotteet on valmistettu tai pakattu laitoksessa, joka sijaitsee rajoitusalueen osassa II, tulee laitoksen olla erityisesti tähän tarkoitukseen

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

hyväksytty 2014/709 art. 12 mukaisesti. Luettelo näistä hyväksytyistä laitoksista on EU:n sivuilla. Rajoitusalueen osasta II saa myös toimittaa tuoretta sianlihaa ja siitä valmistettuja lihavalmisteita ja raakalihavalmisteita myyntiin ja jakeluun muihin jäsenvaltioihin, jos liha on peräisin sioista, jotka ovat olleet niiden kasvatuksen aikana erityisten vaatimusten mukaisessa viranomaisten valvonnassa rajoitusalueen osassa II. Lihassa ja tuotteissa tulee kaikissa em. tapauksissa olla soikea EU-terveysmerkki tai soikea EU-tunnistusmerkki. (2014/709/EU art. 11)

Edellä selostettujen tapausten lisäksi rajoitusalueen osasta II voidaan toimittaa sianlihasta valmistettuja raakaliha- tai lihavalmisteita muihin jäsenvaltioihin ja 3. maihin, jos sianlihan alkutuotanto on valvottu erityisten vaatimusten mukaisesti ja tuotteille on tehty erityisten vaatimusten mukainen lämpö- tai kypsennyskäsittely. Käytännössä vain täyssäilykkeet ja jotkut pitkään kypsytetyt kestromakkarat voivat täyttää nämä vaatimukset. Tuotteilla tulee olla valmistuslaitosta valvovan virkaeläinlääkäriin myöntämä **terveystodistus**, joka todistaa, että tuotteiden käsittely on vaatimusten mukainen. Todistus toimitetaan TRACES-ohjelman avulla määränpään valvontaviranomaiselle. Lisäksi todistuksesta tulee olla paperinen tuloste erän mukana. Tuotteet tulee myös olla merkitty soikealla EU-tunnistusmerkillä. (2014/709/EU art.13 ja dir. 2002/99/EY art.5)

Jos edellä mainitut vaatimukset eivät täyty, sianlihaa ja siitä saatuja raakaliha- ja lihavalmisteita ei saa toimittaa rajoitusalueen osan II ulkopuolelle tai niitä saa toimittaa rajoitusalueen osasta II vain kyseisen jäsenvaltion alueelle, eli tuotteita ei saa kuljettaa muihin jäsenvaltioihin. Kyseisen jäsenvaltion alueella myyntiin ja jakeluun tarkoitetut liha ja siitä valmistetut tuotteet on merkitty kansallisella terveys- tai tunnustusmerkillä, joka on erilainen kuin soikea EU-merkki (ks. kpl 1.6).

Linkki 2014/709 art. 12 mukaisesti hyväksytyjen laitosten luetteloon:

https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/control-measures/asf_en#control_measures

2.3 Rajoitusalueiden osista III ja IV toimitettavaa sianlihaa ja sianlihatuotteita koskevat rajoitukset ja vaatimukset

Rajoitusalueen osista III ja IV saa toimittaa tuoretta sianlihaa ja siitä valmistettuja lihavalmisteita ja raakalihavalmisteita myyntiin ja jakeluun muihin jäsenvaltioihin, jos siat, joista liha on peräisin, ovat peräisin rajoitusalueen osasta I tai rajoitusalueen ulkopuolisilta alueilta. Siat, jotka ovat peräisin rajoitusalueen ulkopuolisilta alueita, voivat myös olla peräisin kokonaan toisesta jäsenvaltiosta. Jos em. sianliha tai -tuotteet on valmistettu tai pakattu laitoksessa, joka sijaitsee rajoitusalueen osissa III tai IV, tulee laitoksen olla erityisesti tähän tarkoitukseen hyväksytty 2014/709 art. 12 mukaisesti. Luettelo näistä laitoksista on esitetty EU:n sivuilla. Lihassa ja tuotteissa tulee myös olla soikea EU-terveysmerkki tai soikea EU-tunnistusmerkki. (2014/709/EU art. 11)

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

Edellä selostettujen tapausten lisäksi rajoitusalueen osista III ja IV voidaan toimittaa sianlihasta valmistettuja raakaliha- tai lihavalmisteita muihin jäsenvaltioihin ja 3. maihin, jos lihan alkutuotanto on valvottu erityisten vaatimusten mukaisesti ja tuotteille on tehty erityisten vaatimusten mukainen lämpö- tai kypsennyskäsittely. Käytännössä vain täyssäilykkeet ja jotkut pitkään kypsytyt kestromakkarat voivat täyttää nämä vaatimukset. Lihasta valmistetuilla tuotteilla tulee olla valmistuslaitosta valvovan virkaeläinlääkäriin myöntämä **terveystodistus**, joka todistaa, että tuotteiden käsittely on vaatimusten mukainen. Todistus toimitetaan TRACES-ohjelman avulla määränpäämaan valvontaviranomaiselle. Lisäksi todistuksesta tulee olla paperinen tuloste erän mukana. Tuotteet tulee myös olla merkitty soikealla EU-tunnistusmerkillä. (2014/709/EU art.13 ja dir. 2002/99/EY art.5)

Jos edellä mainitut vaatimukset eivät täyty, sianlihaa ja siitä saatuja raakaliha- ja lihavalmisteita ei saa toimittaa rajoitusalueen osien III ja IV ulkopuolelle tai niitä saa toimittaa rajoitusalueen osista III ja IV vain kyseisen jäsenvaltion alueelle, eli tuotteita ei saa kuljettaa muihin jäsenvaltioihin. Kyseisen jäsenvaltion alueella myyntiin ja jakeluun tarkoitetut liha ja siitä valmistetut tuotteet on merkitty kansallisella terveys- tai tunnustusmerkillä, joka on erilainen kuin soikea EU-merkki (ks. kpl 1.6).

2.4 Yhteenveto, mitä sianlihaa ja sianlihatuotteita saa tuoda toisista jäsenvaltioista Suomeen

2.4.1 Kaupallinen sianlihan ja sianlihatuotteiden sisämarkkinatuonti ja muu kuin omaan yksityiseen käyttöön tarkoitettu tuonti

Ennen sianlihan tai sianlihatuotteiden ostamista ostajan on syytä selvittää afrikkalaisen sikaruton takia voimassa olevat rajoitukset kyseisessä jäsenvaltiossa ja paikkakunnalla, jolla tuotantolaitos sijaitsee.

Sianlihan ja sitä sisältävien tuotteiden sisämarkkinatuonti Suomeen on sallittua niistä jäsenvaltioista, joissa ei esiinny afrikkalaista sikaruttoa. Sisämarkkinatuonti on myös sallittua niiden jäsenvaltioiden, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa, niiltä alueilta, joihin ei kohdistu rajoituksia, sekä rajoitusalueen osasta I. Sianliha voi olla peräisin rajoitusalueen ulkopuolisen alueen tai rajoitusalueen osan I sioista, mutta teurastettu rajoitusalueella. Siat, jotka ovat peräisin rajoitusalueen ulkopuolisilta alueilta, voivat myös olla peräisin kokonaan toisesta jäsenvaltiosta. Jos teurastamo tai muu lihankäsittelylaitos sijaitsee rajoitusalueella ja se käsittelee rajoitusalueen ulkopuolelta peräisin olevien sikojen lihaa, tulee laitoksen olla hyväksytty erityisten vaatimusten mukaisesti (2014/709 art. 12), jotta lihaa saa toimittaa muiden jäsenvaltioiden markkinoille. Lihassa ja lihatuotteiden pakkauksissa tai kääreissä tulee olla soikea EU-terveys- tai -tunnistusmerkki.

Jos sianlihaa sisältävä tuote on peräisin rajoitusalueilta II, III tai IV, sen saa tuoda Suomeen, jos se on merkitty soikealla EU-terveys- tai tunnustusmerkillä.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

Joissakin tapauksissa tulee sianlihatuotteen, joka on peräisin rajoitusalueen osasta II, III tai IV, mukana olla **terveystodistus**. Vaatimus terveystodistuksesta koskee sellaisia lämpö- tai kypsytyskäsiteltyjä sianlihavalmisteita, joiden turvallisuus on varmistettu ko. käsittelyn avulla.

Tiedon siitä, täyttävätkö jossakin tietyssä liha-alan laitoksessa toisessa jäsenvaltiossa valmistetut sianlihatuotteet EU-vaatimukset niin, että niitä saa siirtää toisiin jäsenvaltioihin, saa ko. jäsenvaltion keskusviranomaiselta tai kyseistä tuotantolaitosta valvovalta viranomaiselta. Myös tiedon siitä, tarvitaanko rajoitusalueella tuotettujen sianlihatuotteiden sisämarkkinasiirtoihin terveystodistus, saa maan keskusviranomaiselta tai kyseistä tuotantolaitosta valvovalta viranomaiselta, virkaeläinlääkäriltä. Toimijan/henkilön, joka on ostamassa/siirtämässä sianlihaa sisältäviä tuotteita rajoitusalueella toimivasta tuotantolaitoksesta toiseen jäsenvaltioon, tulee selvittää ko. viranomaisilta, kohdistuuko tuotteisiin jotain rajoituksia eläintautisyydestä ja onko siirtäminen sallittua.

Kaikkien sisämarkkinoilta tuotavien lihatuotteiden tulee täyttää myös muut sisämarkkinatuonnin vaatimukset (ks. kpl 1.1). Kaupalliset asiakirjat tarvitaan todistamaan tuotteen alkuperämaa ja -laitos. Yhdistelmäelintarvikkeiksi luokiteltavien tuotteiden pakkauksissa ei käytetä EU-soikiomerkkiä eivätkä rajoitukset siirtää sianlihaa sisältäviä elintarvikkeita muihin jäsenmaihiin koske niitä.

2.4.2 Omaan käyttöön tarkoitetun sianlihan ja sianlihatuotteiden sisämarkkinatuonti

Omaan käyttöön on sallittua tuoda sisämarkkinoilta kaikkea sellaista sianlihaa ja sianlihatuotteita, joiden pakkauksissa on soikea EU-merkki.

Niistä jäsenvaltioista, joissa ei esiinny afrikkalaista sikaruttoa, yksityishenkilöt voivat tuoda omaan käyttöönsä myös sellaisia sianlihatuotteita, jotka ovat pakkaamattomia tai joiden pakkauksissa ei ole mitään tunnistusmerkkiä. Vastaavasti niistä jäsenvaltioista, joiden jossakin osassa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa, voivat yksityishenkilöt tuoda omaan käyttöönsä sianlihatuotteita rajoitusalueiden ulkopuolelta ja rajoitusalueen osasta I, ja he voivat tuoda myös sellaisia sianlihatuotteita, jotka ovat pakkaamattomia tai joiden pakkauksissa ei ole mitään tunnistusmerkkiä. Kuitenkin aina on voimassa vaatimus, että sianlihan tulee olla saatu sioista, jotka eivät ole peräisin rajoitusalueen osista II, III tai IV. Jos sianlihan alkuperä jää epäselväksi, voidaan katsoa, että tuotteen tuonti Suomeen voi aiheuttaa afrikkalaisen sikaruton leviämisen vaaran, ja tuonti voidaan tapauskohtaisesti kieltää tai tuote voidaan määrätä hävitettäväksi tai ottaa haltuun.

Yksityishenkilöt eivät saa tuoda Suomeen sellaisia sianlihatuotteita, jotka on merkitty toisen maan kansallisella tunnistusmerkillä (muu kuin soikea EU-merkki, ks. kpl 1.6), koska

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

merkin käyttö perustuu eläintautilainsäädäntöön ja liittyy eläintautien leviämisen riskin hallintaan.

Suomeen tultaessa on pystyttävä todistamaan kirjallisin dokumentein, että sianlihatuotteet, joissa ei ole soikeaa EU-merkkiä, ovat peräisin alueelta, jolla ei ole rajoituksia afrikkalaisen sikaruton takia, tai rajoitusalueen osasta I. Kirjallisia dokumentteja voivat olla esim. yksityiskohtainen ostokuitti ja pakatun tuotteen pakkausmerkinnät. Jos sianlihatuotteen alkuperä jää epäselväksi, voidaan katsoa, että sen tuonti Suomeen voi aiheuttaa afrikkalaisen sikaruton leviämisen vaaran, ja tuonti voidaan tapauskohtaisesti kieltää tai tuote voidaan määrätä hävitettäväksi tai ottaa haltuun.

2.4.3 Omaan käyttöön tarkoitetun sianlihan sisämarkkinatuontia koskevat suositukset

Ruokavirasto suosittelee, että yksityishenkilöt tuovat Suomeen ainoastaan pakattua sianlihaa ja sellaisia pakattuja sianlihatuotteita, joiden pakkauksissa on soikea EU-merkki. On suositeltavaa välttää muunlaisen kuin edellä mainitun sianlihan ja sianlihatuotteiden yksityistä tuontia erityisesti niistä EU-maista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa, koska afrikkalaisen sikaruton tautitilanne ja siitä johtuvat rajoitusalueet voivat muuttua nopeastikin.

Jos yksityinen henkilö on tietämättömyyttään tuonut Suomeen sellaisia sianlihatuotteita, joiden tuonti on kielletty, on hän vastuussa niiden huolellisesta käsittelystä ja siitä, ettei afrikkalainen sikarutto pääse leviämään. Elintarvikkeet voi syödä, mutta niitä ei pidä luovuttaa kenellekään eteenpäin. Kyseisten elintarvikkeiden tähteet ja pakkaukset pitää hävittää erityisen huolellisesti ja ne tulee viedä sekajätteille tarkoitettuihin jäteastioihin. Elintarvikkeita tai niiden tähteitä ei saa antaa sikaeläimille eikä jättää luonnoneläinten saataville. Kompostointi ei ole turvallinen käsittelytapa.

3 Villisian lihaa koskevat rajoitukset

Luonnonvaraisten villisikojen lihan ja sitä sisältävien tuotteiden tuonnille on rajoituksia niistä EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa. Afrikkalaista sikaruttoa esiintyy esim. Virossa, Latviassa, Liettuassa, Puolassa, Unkarissa, Belgiassa, Romaniassa, Bulgariassa, Slovakiassa ja Italiassa ja niissä on voimassa rajoitusalueita. Rajoitusalueet on kuvattu komission kartassa ja lueteltu täytäntöönpanopäätöksen 2014/709/EU liitteessä. **Vastuu paikkakunnan tautitilanteen ja rajoitusten selvittämisestä on sillä kaupallisella toimijalla tai yksityishenkilöllä, joka aikoo tuoda villisian lihaa sisältäviä elintarvikkeita Suomeen.** Rajoitusalueiden tarkistamiseen sopii esim. EU:n komission kartta (ks. kpl 1.3).

Joissakin jäsenvaltioissa, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa, on rajoitusalueiden lisäksi taudista vapaita alueita, joihin ei kohdistu rajoituksia. Jäsenvaltioista, joissa tautia ei esiinny, ja jäsenvaltioiden niiltä alueilta, joilla ei ole rajoituksia afrikkalaisen sikaruton takia, saa tuoda Suomeen villisianlihaa ja siitä tehtyjä lihatuotteita. Suomeen tultaessa on

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

kuitenkin pystyttävä todistamaan kirjallisoin dokumentein, että liha tai lihatuotteet ovat peräisin alueelta, joihin ei kohdistu rajoituksia. Jos lihan tai tuotteen alkuperä jää epäselväksi, voidaan katsoa, että sen tuonti Suomeen voi aiheuttaa afrikkalaisen sikaruton leviämisen vaaran, ja tuonti voidaan kieltää tai tuote voidaan määrätä hävitettäväksi tai ottaa haltuun.

Alueilta, joilla ei ole rajoituksia afrikkalaisen sikaruton esiintymisen takia, yksityishenkilö saa tuoda Suomeen metsästämänsä villisian tarkastamattoman ruhon tai siitä saatua lihaa, joka on tarkoitettu käytettäväksi hänen omassa yksityistaloudessaan. Riistaeläimen alkuperä, metsästyspaikkakunta ja eläimen laji on voitava luotettavasti todistaa esimerkiksi matkustusasiakirjoin ja valokuvoin, jotta voidaan varmistua, että kyseisen lihan tuonti Suomeen on sallittua.

3.1 Rajoitusalueen osista I-IV toimitettavaa villisian lihaa ja lihatuotteita koskevat rajoitukset

Rajoitusalueen osista I-IV peräisin olevista villisioista saatua lihaa, raakalihavalmisteita tai lihavalmisteita ei saa siirtää, myydä eikä kuljettaa Suomeen eikä muihin jäsenvaltioihin. Poikkeuksena kieltoon ovat eräät kuumennuskäsitellyt tuotteet, ks. kpl 3.2. Kielto koskee sekä kaupallista sisämarkkinatuontia että yksityistä tuontia omaan käyttöön.

Itse metsästetyn villisian tarkastamattomaa ruhoa tai lihaa ei saa tuoda Suomeen rajoitusalueen osista I-IV edes omaan käyttöön.

Rajoitusalueen osista I-IV peräisin olevista villisioista saatua lihaa, raakalihavalmisteita ja lihavalmisteita saa kuitenkin tietyin edellytyksin käsitellä, myydä ja kuljettaa saman jäsenvaltion sisällä. Villisianlihatuotteet, jotka on hyväksytty käsiteltäviksi ja käytettäviksi vain kyseisen jäsenvaltion sisällä, on merkitty kansallisella tunnistusmerkillä, joka on erilainen kuin soikea EU-tunnistusmerkki. (art.15 kohta 1 ja art. 16, art. 15 kohta 2)

3.2 Rajoitusalueen osista I ja II saa eräitä kuumennuskäsiteltyjä villisianlihatuotteita tuoda Suomeen ja toimittaa muihin jäsenvaltioihin

Poikkeuksena kohdassa 3.1. esitettyyn, sellaisia kuumennuskäsiteltyjä villisianlihatuotteita, jotka on tuotettu rajoitusalueen osissa I tai II erityisten vaatimusten mukaisesti ja joille on tehty säädösten vaatimusten mukainen erityinen kuumennuskäsittely, saa toimittaa muihin jäsenvaltioihin, jos tuotteilla on laitosta valvovan virkaeläinlääkäriin myöntämä **terveystodistus**, joka todistaa, että tuotteet ovat em. vaatimusten mukaisia. Tuotteet tulee olla merkitty soikealla EU-tunnistusmerkillä. Todistus toimitetaan TRACES-ohjelman avulla määränpään valvontaviranomaiselle. Lisäksi todistuksesta tulee olla paperinen tuloste Suomeen tuotavan erän mukana. Terveystodistuksen voi saada vain ostaessaan tuotteita suoraan laitoksesta, jossa ne on valmistettu, koska todistuksen myöntää laitosta valvova virkaeläinlääkäri. (2014/709/EU art. 15; dir. 2002/99/EY 4 art. ja liite III; dir. 2002/99/EY 5 art.)

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

3.3 Yhteenveto, mitä villisianlihaa ja villisianlihatuotteita saa tuoda toisista jäsenvaltioista Suomeen

3.3.1 Kaupallinen villisianlihan ja -lihatuotteiden sisämarkkinatuonti ja muu kuin omaan yksityiseen käyttöön tarkoitettu tuonti

Jäsenvaltion ja paikkakunnan tautitilanne ja afrikkalaisesta sikarutosta johtuvat rajoitukset on aina selvitettävä, jos aikoo tuoda villisian lihaa sisältäviä elintarvikkeita Suomeen. Villisianlihan ja sitä sisältävien tuotteiden sisämarkkinatuonti Suomeen on sallittua niistä jäsenvaltioista, joissa ei esiinny afrikkalaista sikaruttoa. Sisämarkkinatuonti on myös sallittua niiden jäsenvaltioiden, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa, niiltä alueilta, joilla ei ole rajoituksia. On myös sallittua tuoda sellaista luonnonvaraisten villisikojen lihaa tai lihatuotteita, joka on käsitelty rajoitusalueella sijaitsevassa tuotantolaitoksessa, jos eläimet ovat alun perin peräisin rajoitusalueen ulkopuolisilta alueilta. Eläimet voivat myös olla peräisin kokonaan toisesta jäsenvaltiosta.

Lihassa ja lihatuotteiden pakkauksissa tai kääreissä tulee olla soikea EU-terveys- tai -tunnistusmerkki. Kaikkien sisämarkkinoilta tuotavien lihatuotteiden tulee täyttää myös muut elintarvikelainsäädännön vaatimukset (ks. kpl 1.1). Kaupalliset asiakirjat tarvitaan todistamaan tuotteen alkuperämaa ja -laitos.

Rajoitusalueiden osista I ja II saa Suomeen tuoda sellaisia **kuumennuskäsiteltyjä** villisianlihatuotteita, joiden pakkauksissa on soikea EU-tunnistusmerkki ja joilla on lisäksi virkaeläinlääkärin myöntämä **terveystodistus**.

3.3.2 Omaan käyttöön tarkoitetun villisianlihan ja -lihatuotteiden sisämarkkinatuonti

Jäsenvaltion ja paikkakunnan tautitilanne ja afrikkalaisesta sikarutosta johtuvat rajoitukset on aina selvitettävä, jos aikoo tuoda villisian lihaa sisältäviä elintarvikkeita Suomeen.

Niistä jäsenvaltioista, joissa ei esiinny afrikkalaista sikaruttoa, ja afrikkalaisen sikaruton rajoitusalueiden ulkopuolella sijaitsevilta alueilta yksityishenkilöt voivat tuoda omaan käyttöönsä pakattua villisian lihaa ja villisianlihatuotteita, joiden pakkauksissa on soikea EU-terveys- tai -tunnistusmerkki. Em. alueilta saavat yksityishenkilöt tuoda omaan käyttöönsä myös sellaisia villisianlihatuotteita, jotka ovat pakkaamattomia tai joiden pakkauksissa ei ole mitään tunnustusmerkkiä.

Yksityishenkilöt saavat tuoda Suomeen rajoitusalueen osista I ja II peräisin olevia pakattuja villisianlihatuotteita, jos tuotteiden pakkauksissa on soikea EU-tunnistusmerkki.

Suomeen tultaessa on pystyttävä todistamaan kirjallisin dokumentein, että tuotavat villisianlihatuotteet ovat peräisin alueelta, jolla ei ole rajoituksia afrikkalaisen sikaruton

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

takia. Soikea EU-tunnistusmerkki pakkauksessa osoittaa, että tuotteet saa tuoda Suomeen. Pakkaamattomien tuotteiden osalta kirjallisia dokumentteja voivat olla esim. yksityiskohtainen ostokuitti. Jos lihatuotteen alkuperä jää epäselväksi, voidaan kuitenkin katsoa, että sen tuonti Suomeen voi aiheuttaa afrikkalaisen sikaruton leviämisen vaaran, ja tuonti voidaan tapauskohtaisesti kieltää tai tuote voidaan määrätä hävitettäväksi tai ottaa haltuun.

Metsästäjä saa tuoda metsästämänsä villisian tarkastamattoman ruhon tai siitä saatua lihaa, joka on tarkoitettu käytettäväksi omassa yksityistaloudessa, vain EU:n niiltä alueilta, joilla ei ole rajoituksia afrikkalaisen sikaruton esiintymisen takia. Villisian metsästyspaikkakunta on voitava luotettavasti todistaa esimerkiksi matkustusasiakirjoin ja valokuvin, jotta voidaan varmistua, että lihan tuonti Suomeen on sallittua. Rajoitusalueilta peräisin olevien metsästettyjen villisikojen lihaa ei saa tuoda tarkastamattomana Suomeen edes omaan käyttöön. Jos metsästetty riista on muuta lajia kuin villisikaa, myös eläimen laji tulee tarvittaessa pystyä todistamaan (että se ei ole villisikaa).

3.3.3 Villisian lihan sisämarkkinatuontia koskevat suositukset

Ruokavirasto suosittelee, että niistä EU-maista, joiden jollakin alueella esiintyy afrikkalaista sikaruttoa, ei tuoda mitään villisianlihaa sisältäviä tuotteita Suomeen.

Erityisesti suositellaan, että yksityishenkilöt välttävät kaiken villisianlihan ja villisianlihatuotteiden yksityistä tuontia näistä maista, koska maan sisällä voi olla myynnissä lihatuotteita, joiden kaupanpito on paikallisesti sallittua, mutta joiden tuominen Suomeen on silti kiellettyä ja voi aiheuttaa taudin leviämisen vaaran.

Ruokavirasto suosittelee myös, että maista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa, ei tuoda Suomeen itse metsästettyä villisikaa tai sen lihaa, vaikka eläin olisikin kaadettu rajoitusalueiden ulkopuolella. Afrikkalaisen sikaruton tilanne voi muuttua nopeasti ja se voi muuttaa jotakin aluetta koskevia rajoituksia.

Jos yksityinen henkilö on tietämättömyyttään tuonut Suomeen sellaista villisian lihaa tai lihatuotteita, joita ei olisi lainkaan saanut tänne tuoda, on hän vastuussa niiden huolellisesta käsittelystä ja siitä, ettei afrikkalainen sikarutto pääse leviämään. Elintarvikkeet voi syödä, mutta niitä ei pidä luovuttaa kenellekään eteenpäin. Kyseisten elintarvikkeiden tähteet ja pakkaukset pitää hävittää erityisen huolellisesti. Kyseiset jätteet tulee viedä sekajätteille tarkoitettuihin jäteastioihin. Mitään sellaisia elintarvikkeita tai niiden tähteitä ei saa missään tapauksessa antaa sikaeläimille eikä jättää luonnoneläinten saataville. Kompostointi ei ole turvallinen käsittelytapa.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto/Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Sianlihan, villisianlihan ja niitä sisältävien lihatuotteiden sisämarkkinatuonnin rajoitukset sellaisista EU-jäsenvaltioista, joissa esiintyy afrikkalaista sikaruttoa

4 Lisätietoja

- Lisätietoja afrikkalaisesta sikarutosta: <https://www.ruokavirasto.fi/teemat/afrikkalainen-sikarutto-asf/>
- Eviran ohje elintarvikkeiden ja sivutuotteiden takaisinvedosta ja hävittämisestä ASF-tautitapauksessa 10589/1: <https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/yritykset/elintarvikeala/takaisinvedot/>
- Lisätietoja eläinperäisten elintarvikkeiden kaupallisen sisämarkkinatuonnin vaatimuksista: <https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/tuonti-ja-vienti/eu-maat-norja-ja-sveitsi/elintarvikkeet/ensisaapumistoimijoille/>
- Lisätietoja eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonnista omaan yksityiseen käyttöön: <https://www.ruokavirasto.fi/henkilöasiakkaat/matkustus/tuonti-ja-vienti/elintarvikkeiden-tuliaistuonti/>
- Lisätietoja henkilöasiakkaille Tullin sivuilla <https://tulli.fi/henkilöasiakkaat/matkailijalle/elintarvikkeet>
- Lisätietoja yritysasiakkaille Tullin sivuilla <https://tulli.fi/yritysasiakkaat/tuonti/elintarvike-ja-kulutustavaravaltonta>

5 Säädökset ja kartat

- Neuvoston direktiivi 2002/60/EY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2002, erityissäännöksistä afrikkalaisen sikaruton torjumiseksi ja direktiivin 92/119/ETY muuttamisesta Teschenin taudin ja afrikkalaisen sikaruton osalta <https://publications.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/6f642026-50b5-46fb-ba36-45bc77091822/language-fi>
- Komission täytäntöönpanopäätös, annettu 9 päivänä lokakuuta 2014, eläinten terveyttä koskevista toimenpiteistä afrikkalaisen sikaruton torjumiseksi eräissä jäsenvaltioissa ja täytäntöönpanopäätöksen 2014/178/EU kumoamisesta <https://mmm.fi/lainsaadanto/elaimet-elintarvikkeet-ja-terveys/komission-suojapaatokset/eu-sisaiset>
- Euroopan komission kartta, jossa rajoitusalueiden osat on kuvattu eri värein: I sininen, II vaalean punainen, III punainen, IV vihreä https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/animals/docs/ad_control-measures_asf_pl-lt-regionalisation.pdf
- Interaktiivinen karttasovellus, josta voi etsiä voimassaolevat alueelliset rajoitukset paikkakunnan mukaan <https://eu-commission.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=3db65168d4ad4d829a38560d7f868ace>